

Verksamhetsberättelse och Aktivitetsplan för gruppering inom Samverkansnämnden

Verksamhetschefsgrupp/annan gruppering som
rapporterar till ledningsgrupp: Hornhinnebanken

Jan Forslid, verksamhetschef
Verksamhetsområde laboriemedicin
Region Örebro län

Period: 2021 – 2022

Innehållsförteckning

1. Verksamhet.....	3
2. Möten	3
2.1 Mötesinnehåll	3
2.2 Medlemmar.....	3
3. Aktiviteter under året som varit.....	3
4. Aktiviteter för pågående/kommande år.....	5
5. Mål och tidsplan.....	5
6. Covid-19 samverkan	5
7. Övrigt	6

1. Verksamhet

Hornhinnebanken i Region Örebro län utgör en sjukvårdsregionalt gemensamt finansierad verksamhet med syfte att säkerställa tillgången till hornhinnor för transplantation åt sjukvårdsregionens patienter. För närvarande sker hornhinnetransplantationer endast vid Ögonkliniken på Universitetssjukhuset i Örebro som genomförde 184 transplantationer 2021, varav 26% avsåg patienter som kom utanför Sjukvårdsregion Mellansverige. Antalet transplantationer har börjat återhämta sig efter det första året med pandemi men har ännu inte nått upp i den nivå som utfördes 2019 (205). Hornhinnebanken utgör en vävnadsinrättning med regelbunden tillsyn från Inspektionen för vård och omsorg.

2. Möten

2.1 Mötesinnehåll

Ej aktuellt, regelbundna kontakter sker mellan regionsamordnarna i Örebro och samtyckesutredarna hos de enskilda regionerna.

2.2 Medlemmar

Ej aktuellt, samtliga regioner är enligt föreskrift (SOSFS 2009:30) skyldiga att främja donation av vävnader och försörjningen av biologiskt material.

3. Aktiviteter under året som varit

Aktivitetsplanen för 2021 innefattade följande aktiviteter:

- Förnyat tillstånd för vävnadsinrättningen i 2 år efter IVO tillsyn
- Deltagit i beredning på Samverkansnämndens uppdrag av donationsprocess (vävnad) i verksamhetschefsgrupp anestesi
- Autologa serumdroppar – efter validering av tillverkningsprocessen under 2019 togs produkten i drift och leverans påbörjades till ögonklinikerna i Örebro 2019 och Linköping 2021 som svarar för ordination och utlämning till berörda patienter
- Corona – kriterierna för selektion av donatorer har modifierats med kunskapsläget under året. Sammantaget är kontraindikationerna vid urval donatorer nu mindre strikta än vid pandemins början 2020
- Ny utrustning för skärning av DSAEK-transplantat har anskaffats för att komma tillrätta med föregående års problem med bristande kvalitet
- Kartläggning rörande CE-märkning av verksamhetens medicintekniska produkter fortgår och anpassas efter nya tidsramar från EU-parlamentet och det pågående arbete som inletts inom Nationella programområdet för klinisk diagnostik
- Validering av produkter för förvaringslösning och transportlösning

Antal donationer från:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Örebro län (3 sjh)	79	97	90	87	67	110
Uppsala	35	30	14	14	13	16
Västerås	16	30	18	38	7	0
Karlstad	13	6	12	5	1	8
Falun	16	24	6	10	7	12
Totalt:	159	187	140	154	95	146

Varje donation = 2 hornhinnor

Mål: 200

2021 Transplanterade

Transplanterade pat från 7-klövern	Sjukvårdsregional åtgång av hornhinnor	Donerade hornhinnor
Örebro	38	220
Värmland	25	16
Uppsala	9	32
Sörmland	25	0
Dalarna	10	24
Västmanland	10	0
Gävleborg	20	0
Summa:	137	292

Antalet donerade hornhinnor i 7-klövern överstiger regionbehovet, resterande hornhinneöverskott har transplanterats i Örebro till patienter utanför sjukhusregionen (47 st) eller sålts (8 st) till andra inrättningar. Detta överskott har nästan uteslutande tillvaratagits i Örebro. (Kassation är ej inräknad).

4. Aktiviteter för pågående/kommande år

- Öka antal donationer, främst från samverkanssjukhusen i sjukvårdsregionen, i syfte att skapa en solidarisk och jämlik försörjning av hornhinnor
- Förberedelser för att kunna effektuera sjukvårdsregionalt samordnad samtyckesutredning från Örebro efter eventuellt SVN beslut
- Återuppta/förbättra metod för skärning av DSAEK-transplantat efter instrumentbyte
- Fortsatt arbete kring CE-märkta produkter och eventuell egentillverkning i verksamheten inför ikraftträdande av ny EU-förordning i maj 2022
- Återupptagande av preparation av DSAEK
- Hela regionsamordnaruppdraget (75%) åter hos en person

5. Mål och tidsplan

Ögonverksamheten har inte angivit något nytt mål för 2022 och det kvarstår därför oförändrat till 200 donatorer

6. Covid-19 samverkan

1. Har ni inom er sjukvårdsregionala gruppering (Sjukvårdsregion Mellansverige) hanterat frågor kring Covid-19?

Svar: Ja

2. Om ja; beskriv det sjukvårdsregionala samarbetet. Om nej, förklara gärna kort varför inget samarbete funnits

Svar:

Samverkan rörande urval av hornhinnedonatorer har skett genom Nationella vävnadsrådets verksamhetsgrupp för ögonvävnad. Urvalskriterier av donatorer har modifierats i takt med nytt kunskapsläge och nya virusmutationer. Den under 2020 års kraftiga minskningen av lämpliga donatorer har med detta arbete kunnat modifierats och minska bortfallet även om vanliga nivåer ännu inte kunnat uppnås. Som föregående år konstateras en brist på inflöde av vävnad via våra samarbetssjukhus som endast i begränsad nivå har återtagits.

3. Om ja på fråga 2; Anser ni att samarbetet bidragit till en bättre hantering än om frågan togs enbart inom er egen region? Beskriv goda exempel.

Svar:

Samarbete eller inte i sjukvårdsregionen gällande Covid-19 gör ingen skillnad för vår verksamhet om det inte finns uppdrag och resurser att identifiera donatorer och tillvarata vävnader hos alla parter. Detta då grunden för hela vår verksamhet bygger på samarbete mellan flera arbetsteam. Det landstings-kommunala självstyret avgör i vilken mån donationsmålet kan uppfyllas och därmed vilka väntetider som föreligger för hornhinnetransplantationer.

I dagsläget står Region Örebro län fortsatt för en dominerande andel (75%) av sjukvårdsregionens försörjning av hornhinnor, medan de tre regioner som föregående år inte hade identifierat några donatorer stod för 30% av de utförda transplantationerna.

7. Övrigt

Förutom hela och skiktade hornhinnor tillhandahåller hornhinnebanken även sklera (senhinna, ögonvita) samt amnion (fosterhinna) som används som akut förband vid skador på ögat och autologa serumdroppar för patienter med torra ögonslemhinnor.